

*„A zene az életnek olyan szükséglete, mint a levegő.
Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.”*

(Kodály Zoltán)

Dicsértessék a Jézus krisztus!

Nagy szeretettel köszöntjük Igazgató Urat, tanárainkat és az érdeklődő diáktársainkat!

Ma október elseje van, amikor a világon mindenhol a zenét ünneplik. Ezt a napot Jehudi Menuhin kezdeményezésére 1975-ben az UNESCO Nemzetközi tanácsa emelte a zene világnapjává.

Ebből az alkalomból állítottunk össze számotokra egy kis zenei játékot. A játék kitalálásában Cigány György által hosszú évekig vezetett rádióműsor adta az ötletet, melynek szignálja talán sokak számára ismerős.

Kérjük a szignált!

A vetélkedő azonban nem pusztán zenei vetélkedő. A kérdések közé olyan természettudósokat is becsempésztünk, akik rajongtak a zenéért, játszottak hangszeren vagy esetleg maguk is szereztek zeneműveket. Nem egy közülük szoros kapcsolatban állt az egyházzal is.

Hallgassunk bele elsőként a világhírű Lord Jehudi Menuhin játékába. Brahms Hegedűversenyét hallgatjuk a berlini filharmonikusok előadásában vezényel Claudio Abbado, a szólót játssza tehát Jehudi Menuhin.

<https://www.youtube.com/watch?v=k6W7-MoyHDk> (10 percnél)

A művész játékát hallva Albert Einstein így szól: *„Most már tudom, hogy van isten a mennyben!”*

A zseniális fizikus, a relativitás atyja maga is szenvedélyesen szerette a zenét, ő maga is hegedült.

Most következik első kérdésünk. A választ ..... -tól szeretnénk hallani. (Húzzunk egy nevet)

A kérdésünk: Mondj még két olyan hangszert, mely a hegedűhöz hasonlóan vonós hangszer!

(Válasz: BRÁCSA, GORDONKA, NAGYBÖGŐ STB.)

A következő zenei géniuszunk Johann Sebastian Bach, XVIII. századi német zeneszerző. Bach munkáit átszötte mély vallásossága, műveiben a Biblia témái kivételes hangsúlyt kaptak. Sok műve kimondottan templomi misékre, vallási ünnepekre íródtak.

Érdekes tudni, hogy a középkorban a zene a matematikai tudomány része volt, és bár Bach barokk zeneszerző, mégis műveiben erőteljesen megnyilvánul ez a tudományterület.

A most felcsendülő zenei részlet Bach d-moll toccata és fuga c. műve, melynek egy különleges előadását találtuk meg, elektromos rockgitáron szólal meg a mű:

<https://www.youtube.com/watch?v=wqgQ7IYhvRg>

Kérdésünk: (itt húzzunk egy nevet)

Melyik hangszerre íródott eredetileg ez a mű?

(Válasz: ORGONA)

A következő híres személyiség- talán fölismeritek – Teller Ede magyar-amerikai atomfizikus, a hidrogénbomba atyja, az atomenergia békés felhasználásának világhírű pártolójaként, aki élete jelentős részét és sikereit Amerikában élte meg, de rendszerváltás után minden évben hazalátogatott. Teller Ede rajongott a zenéért, nagyon jól zongorázott.

Találtunk egy felvételt, amikor már nagyon idősen egy Beethoven művet játszik a saját lakásában:

https://film.indavideo.hu/video/f_teller_edenel_palo_alto-ban_5:33

Beethoven művei között is találunk egyházi vonatkozásút: talán a leghíresebb közülük a Missa Solemnis, melyben Beethoven a katolikus miseszöveget zenésítette meg. A partitúra első lapja fölé ezt írta: „Szívből fakadt – találjon is utat a szívekhez”.

Ebből a műből csendül fel most egy részlet. A frankfurti rádió szimfonikusait és énekkarát halljuk.

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=hnrFUFVcDmc&t=2594s>

És most nézzük ki lesz a következő szerencsés, aki válaszolhat a kérdésre: (húzzunk egy nevet)

Kérdésünk:

Az elhangzott műrészletben vegyeskar volt hallható. Kérdésünk a kórossal kapcsolatos: Nevezd meg legalább két kórosszólamot!

(Válasz: Női: szoprán, mezzoszoprán, alt, kontraalt; Férfi: kontratenor, tenor, bariton, basszus)

És most egészen a régmúltba utazunk el:

Az itáliai reneszánsz tudós, akiről most szó esik rendkívül híres. Ez a tudós fiatal éveiben, 1482-ben Milánóba, Sforza herceg udvarába került. Már ekkor elmélyedt a kémiai tudományokban is; tudta mi az illóolaj, ismerte a desztillálás fortélyait, korabeli „parfümöket” tudott készíteni. De más területeken is vizsgálódott: így pl. anatómia, géptervezés, csillagászat, vagy a térképészet. Ugyanakkor festett is. Néhány festményét látjátok a dián, mely alapján látható a szoros kapcsolata az egyházzal. A híres művész-tudós Leonardo da Vinci, aki különböző hangszereken is játszott.

Következik a kérdésünk – ki is válaszol majd? (húzzunk egy nevet)

Kérdésünk:

Milyen hangszereken játszhatott Leonardo da Vinci. Segítségül egy zenei részletet játszunk Kecskés András előadásában.

https://www.youtube.com/watch?v=bibxrxztM_s

(Válasz: Lant)

És most az 1400-as évekből még tovább utazunk a múltba egészen az 1113-ba, amikor egy tizenöt éves lány bencés apácaként önként Istennek ajánlja életét, és akit később apátnak választ a közösség. Bingeni Szent Hildegárd ez az apáca. Hildegárd nem egyszerű apáca, kora egyik legizgalmasabb polihisztorja volt. Természettudós, zeneszerző, akinek misztikus gondolatait, valamint teológiai és orvosi tanításait tartalmazó könyvei komoly hatást gyakoroltak a középkori világra.

A következő zenei részlet Bingeni Szent Hildegárd látomásai c. művéből hangzik fel, énekel Andrejszki Judit az Esemble Mandel tagja:

https://www.youtube.com/watch?v=nokP_ztOAW0

az utolsó kérdésre: ..... fog válaszolni (Húzzunk egy nevet)

A kérdés:

Hogyan nevezzük ezt a középkori sajátos egyházi éneket? A név I. Gergely pápához köthető.

(Válasz: GREGORIÁN)

- Ezzel zenei vetélkedőnk véget ért. Reméljük összeállításunkat izgalmasnak találtátok. Biztatunk Benneteket arra, hogy hallgassatok sok szép zenét, hiszen „A zene (Kodály Zoltán szavait idézve) az életnek olyan szükséglete, mint a levegő. Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.”

Lejátszott zenei részletek:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=k6W7-MoyHDk>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=wqgQ7IYhvRg>
3. https://film.indavideo.hu/video/f_teller_edene_l_palo_alto-ban
4. <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=hnrFUFVcDmc&t=2594s>
5. https://www.youtube.com/watch?v=bibxrxztM_s
6. https://www.youtube.com/watch?v=nokP_ztOAW0

Felhasznált irodalom:

1. <https://www.parlando.hu/2012/2012-4/2012-4-14-Yehudi.htm>
2. <https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/yehudi-menuhin-akinek-jateka-einstein-szerint-isten-bizonyitek-volt>
3. <https://fidelio.hu/klasszikus/bach-es-a-letezes-szakralis-matematikaja-167044.html>
4. https://hu.wikipedia.org/wiki/Johann_Sebastian_Bach
5. https://hu.wikipedia.org/wiki/Teller_Ede
6. <https://www.filharmonikusok.hu/muvek/missa-solemnis-op-123/>
7. <https://fidelio.hu/vizual/leonardo-da-vinci-a-sztar-aki-szamos-muvet-be-sem-fejezte-144940.html>
8. <https://www.noklapja.hu/aktualis/2024/09/20/leonardo-da-vinci-parfum/>
9. <https://www.magyarKurir.hu/hirek/bingeni-szent-hildegard-apatno-egyhaztanito>